

Tekst: Koen Mortelmans

Seniorenconsulent Herman Plasmans

Blijft degelijke ouderenzorg betaalbaar?

Als seniorenconsulent komt Herman Plasmans dagelijks in aanraking met de behoeften van de nieuwe generatie senioren. Die behoeften zijn verregaander dan die van de vorige generaties.

"Iedereen heeft een eigen visie op wat een ideaal rusthuis is: heel huiselijk, hypermodern, klassiek, grote kamers, veel animatie en ontspanning, huisdieren toegelaten, ontbijt op de kamer, internettoegang, een kleine tuin, in een stadscentrum... Als er één algemene trend bestaat is dat we allemaal op een meer comfortabele manier onze levensavond willen doorbrengen dan onze grootouders en ouders. Een ruime en comfortabele kamer, liefst met internetaansluiting, een uitgebreide dienstverlening en flink wat privacy, het lijkt vanzelfsprekend. Maar wie zal dat betalen? Vooral de intensieve dienstverlening door beter opgeleid personeel zal zwaar doorwegen. Het verblijf in een woonzorgcentrum kost in Vlaanderen nu al gauw

1.800 tot 2.000 euro per maand. Dat is meer dan het maandinkomen van heel wat mensen."

Er bestaan oplossingen, maar die zijn niet rechtlijnig. "Mensen met financiële problemen kunnen voor steun aankloppen bij het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) van hun gemeente. Maar de OCMW's kunnen dan op hun beurt bij hun naaste familie aankloppen om dat geld te recupereren. Er bestaan wel grote verschillen per gemeenten. Residentiële gemeenten met veel vermogende inwoners nemen die lasten soms op zich, maar grote en oude steden kunnen dit niet aan. Je kunt echter niet zomaar naar zo'n gemeente verhuizen zolang je daartoe nog in staat

bent. Bovendien kan de draagkracht op enkele jaren tijd veranderen. Toch woon je als steuntrekker beter in Sint-Martens-Latem dan in Gent en beter in Schilde dan in Antwerpen."

VAPH

Een andere mogelijke oplossing is een inschrijving bij het Vlaams Agentschap Voor Personen met een Handicap (VAPH). "Die organisatie veranderde al enkele keren van naam. Het huidige webadres is www.vaph.be. Je moet je inschrijven voor je 65ste verjaardag en een al dan niet toekomstige mate van hulpbehoefte kunnen aantonen. Het VAPH bezorgt je dan een lijst van de zogenaamde tehuizen voor niet-werkenden in je regio, waarmee

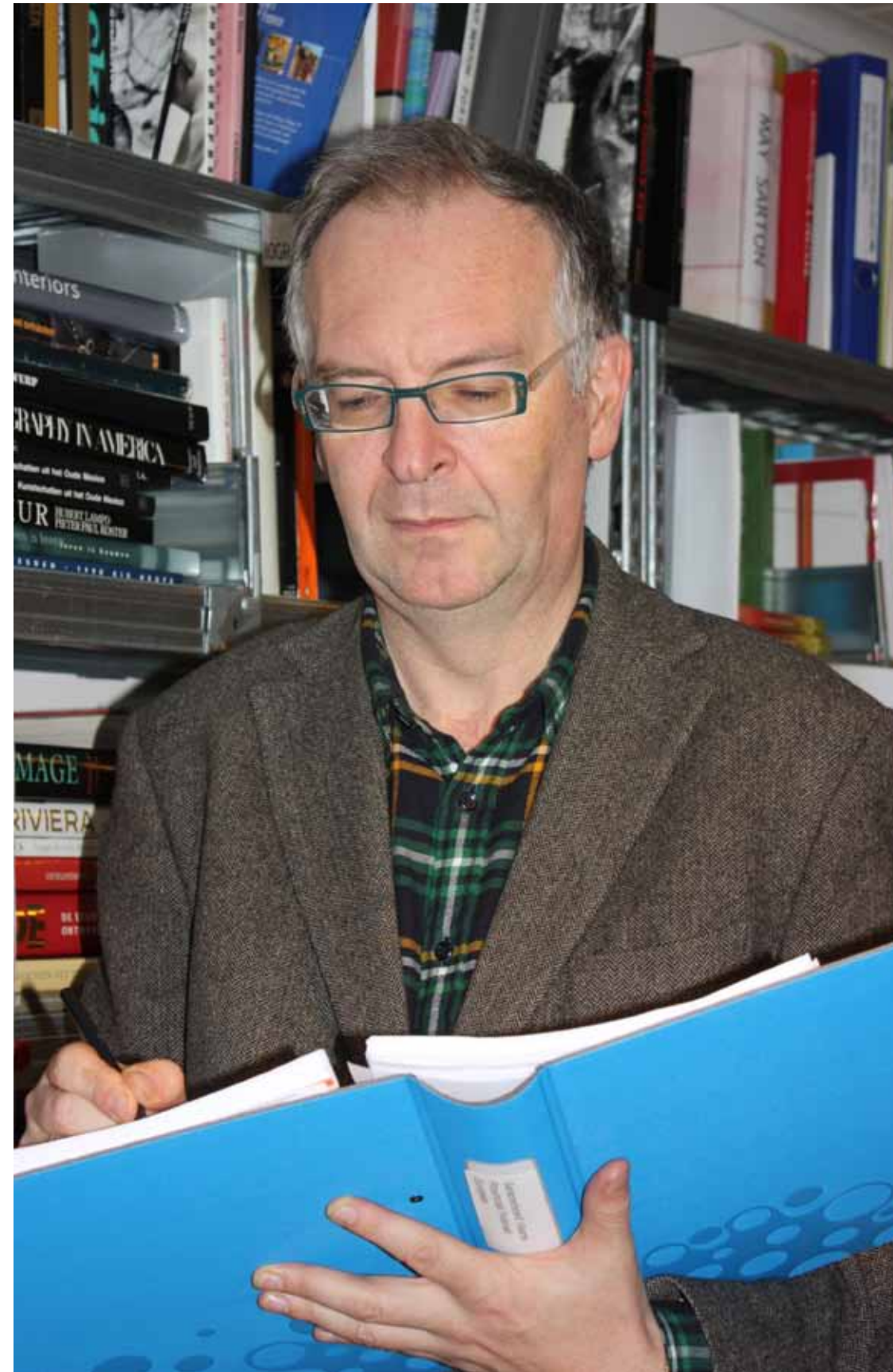

Zelfredzaamheid en geestelijke helderheid bepalen mee opnameprioriteit. (foto Leihof Drongen)

De nieuwe generatie senioren wil meer comfort en privacy. (foto KM)

Seniorenconsulent Herman Plasmans. (foto KM)

Over Herman Plasmans

Herman Plasmans (°1957) is zelfstandig seniorenconsulent. Hij behaalde het diploma seniorenconsulent aan het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Brussel) en aan het Opleidings- en Vormingsinstituut voor Overheidspersoneel (Antwerpen). Hij stond jarenlang aan het hoofd van de gemeentelijke sociale dienst van Schoten, een gemeente met ruim 33.000 inwoners in de regio Antwerpen. Bij zijn huidige opdrachtgevers zijn gemeente-, OCMW- en provinciebesturen, seniorenorganisaties en vormingsinstellingen. Hij geeft ook voordrachten over seniorengebonden materies.

het samenwerkt. Je kunt dan aan elk van die instellingen vragen of ze ze willen opnemen. Als één van die instellingen toezegt, draagt het VAPH bij in de verblijfskosten. Maar je moet elke instelling afzonderlijk aanschrijven. Ze hebben het recht om je te weigeren, zonder zich te moeten verantwoorden. In tegenstelling tot de klassieke rusthuisopname is een zekere mate van zelfredzaamheid hier doorgaans een pluspunt."

Ook elders zijn de criteria voor opname niet altijd even transparant. "Soms bepaalt de Katz-schaal de prioriteit van opname. Die schaal geeft aan in hoeverre iemand al is gedementeed, op basis van een vragenlijst, ingevuld door een geneesheer. Soms zijn er alleen tweepersoonskamers beschikbaar. Maar ik heb ook al een luxe-home gezien waar al twee jaar lang een uithangbord staat met de tekst 'nog enkele kamers beschikbaar'. Je kunt je afvragen hoe geloofwaardig dit nog is."

"Elke minister van Sociale Zaken legt eigen accenten en poneert eigen definities. Zo moest de term seniorenflat recent plaats ruimen voor de benaming assistentiewoning. In juli 2011 kondigde de huidige Vlaamse minister, Jo Vandeurzen, de invoering aan van een 'maximumfactuur in de thuiszorg'. Dat kan de verhuis naar een rusthuis langer uitstellen. Alleen zegde hij er niet bij waar het nodige geld vandaan kan komen.

"Iedereen wil zo lang mogelijk in zijn vertrouwde huis of woonomgeving blijven wonen," stelt Plasmans. "Dat is vanzelfsprekend, want een huis is meer dan vier muren en een dak. Je leeft er omringd door gebruiksvoorwerpen, kledingstukken, kunst en met heel veel herinneringen. ➤

Op tijd inschrijven is de boodschap. (foto arch. Jan De Vloed)

OCMW-steun kan doorslaggevend zijn. (foto OCMW Dendermonde)

Ik ben ervan overtuigd dat je als senior best persoonlijk en heel bewust tot beslissingen kunt komen om kleiner te wonen. Als je nog voor jezelf kunt zorgen en gesteld bent op je zelfstandigheid, dan adviseer ik om je een serviceflat te nestelen. Je zult dan afstand moeten doen van een aantal voorwerpen én van je vertrouwde omgeving. Maar je verhuist wel naar een appartement mét service. Al klant vaak daar het schoentje."

Knelpunt

"Er worden dikwijls gewone flats aangeboden, zonder bijkomende diensten. Welke service mag je verwachten? Vaak zijn serviceflats verbonden aan een lokaal dienstencentrum of een woon- en zorgcentrum. Daar kan je dan terecht voor warme maaltijden, een kapsalon, pedicure, administratieve ondersteuning, informatie en ontspanning. Belangrijk is ook dat je er in noodgevallen kunt rekenen op

nachtverpleging. Kortom, een serviceflat is ideaal als je niet meer in eigen huis of appartement kunt blijven wonen, maar nog veel te zelfstandig bent om in een home te trekken. Overdenk welke service je wenst, beslis waar je wil wonen en welk budget je kunt besteden. Een seniorenconsulent kan je hierbij helpen."

Verhuis goed voorbereiden

"Een goede voorbereiding is een bezoek brengen aan enkele seniorenflats en woon- en zorgcentra, van verschillende aanbieders, om het aanbod te kunnen vergelijken. Wanneer in de loop der jaren blijkt dat een serviceflat niet meer past bij je fysieke toestand, zal de overstap naar een 'home' noodzakelijk zijn. Uit ervaring weet ik dat deze stap slechts zelden wordt voorbereid en de beslissing valt bij een plotse noodsituatie, op een moment dat er te weinig tijd is voor een grondige keuze. Een banale valpartij, bijvoorbeeld bij een nachtelijk

toiletbezoek, kan al tot zo'n noodsituatie leiden. De gevolgen zijn een ziekenhuisopname, nadien een revalidatie en uiteindelijk een gedwongen opname in een rustoord, waarbij de last bij de familieleden ligt. Het is alleszins aangenamer dat een senior bewust met partner of vrienden of kinderen een aantal seniorentehuizen bezoekt en daarbij zelf kan ervaren welke sfeer er heerst en zich een realistisch beeld kan vormen van het aanbod. Het is niet nodig meteen een definitieve keuze te maken, maar wel een aantal opties ter beschikking te hebben."

"Ik raad altijd aan om op meerdere paarden te wedden en zich te laten inschrijven op meerdere wachtlijsten. De meeste seniorentehuizen hantieren slapende en actieve wachtlijsten. Een inschrijving op de slapende lijst houdt in dat je ooit zult verhuizen, maar dat dit niet dringend is. Wanneer je toestand dermate evolueert dat je verhuis acuut wordt, dan kan je administratief doorschuiven naar de actieve wachtlijst. Sommige instellingen hantieren daarenboven nog een derde lijst, de 'dringende' actieve lijst. Wie al op de slapende lijst stond heeft, wanneer de opname een dringend karakter krijgt, voorrang op wie nog niet op de lijst stond. Je medische toestand, meer bepaald de mate van zelfredzaamheid en je sociale situatie, bepalen je rangorde. Zo komt een dementerende alleenstaande eerder in aanmerking voor een kamer dan een (niet-)dementerende samenwonende." ■